

Remissvar

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2024-05-15

FI dnr 24-5715

(Anges alltid vid svar)

Huvudbetänkandet Långtidsutredningen 2023

Ert dnr: Fi2024/00446

Sammanfattning

Långtidsutredningen 2023 (SOU 2023:85) har temat finanspolitisk konjunkturstabilisering. Finansinspektionen (FI) har i uppdrag att arbeta för ett stabilt finansiellt system som är präglad av ett högt skydd för konsumenter och att motverka finansiella obalanser på kreditmarknaden. FI har därför valt att avgränsa sitt svar till utredningens förslag i kapitel 6 *Makrotillsynsregleringar och stabiliseringspolitik*.

FI ser inte skäl att genomföra utredningens förslag om en ny formulering av myndighetens uppdrag att motverka finansiella obalanser då den nuvarande formuleringen inte hindrar myndigheten från att vidta åtgärder när risker byggs upp eller att frigöra buffertar vid ett negativt scenario. FI anser att nuvarande beslutsordning för makrotillsyn fungerar väl och ser därför inte heller skäl till utredningens förslag om att inrätta ett separat beslutande organ för makrotillsynsåtgärder.

Makrotillsyn syftar till att motverka systemrisk

Utredningen menar att makrotillsynsåtgärder har en förbisedd roll i konjunkturstabilisering och föreslår att uppdraget i FI:s instruktion om att

vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser omformuleras för att tydliggöra makrotillsynens stabiliseringspolitiska roll.¹

FI ska arbeta för att det finansiella systemet är stabilt och präglas av ett högt förtroende med välfungerande marknader som ger ett högt skydd för konsumenter. Sedan 2014 är FI också ansvarig för makrotillsynen i Sverige och har i uppdrag att vidta åtgärder för att motverka finansiella obalanser i syfte att stabilisera kreditmarknaden, men med beaktande av åtgärdernas effekt på den ekonomiska utvecklingen. Makrotillsynens mål är att värna den finansiella stabiliteten genom att övervaka och vidta åtgärder för att minska systemriskerna. Makrotillsynsåtgärder handlar bland annat om att bygga buffertar hos finansiella institut och låntagare, där vissa åtgärder kan vara av kontracyklisk karaktär medan andra är mer strukturella. Det skapar motståndskraft för den enskilde och det finansiella systemet i stort. Dessa buffertar ska kunna användas för att skapa ett ökat handlingsutrymme vid ekonomiska störningar. Till exempel ska det finansiella systemet kunna upprätthålla kreditgivningen till ekonomin. I sin tur minskar det risken för att en störning ska få mer allvarliga följder, till exempel framkalla en kris. Ett stabilt och motståndskraftigt finansiellt system underlättar även för penning- och finanspolitiken att stabilisera konjunkturen.

Systemriskerna är något som byggs upp över en längre tidsperiod vilket makrotillsynsåtgärder behöver förhålla sig till. Om makrotillsynen i stället skulle ha ett ökat fokus på att stabilisera konjunkturen kan möjligheten att hantera systemriskerna som byggs upp försvåras då makrotillsynen på kort sikt behöver förhålla sig till att stabilisera eventuella konjunktursvängningar. Det kan därför uppstå målkonflikter om en allt för stor tyngd i uppdraget om makrotillsyn läggs på att stabilisera konjunkturen gentemot att hantera systemriskerna.

FI har det senaste decenniet vidtagit flera åtgärder för att bygga buffertar hos aktörer för att stärka deras motståndskraft. Som politikområde har makrotillsynen inget uttalat konjunkturstabiliserande mål, men denna typ av åtgärder kan även påverka den ekonomiska utvecklingen, vilket den nuvarande uppdragsformuleringen tar i beaktande. FI anser inte att den nuvarande uppdragsformuleringen i myndighetens instruktion hindrar myndigheten från att vidta åtgärder när riskerna byggs upp eller att frigöra

¹ Den nuvarande formuleringen finns i 1 § i förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen.

buffertar vid ett negativt scenario.² FI ser därför inte skäl för utredningens förslag.

Beslutsordningen för makrotillsyn fungerar väl

Utredningen anser att det kan finnas skäl att skilja besluten om makrotillsyn från andra beslut FI fattar genom att inrätta en särskild beslutsnämnd för makrotillsynsåtgärder.

FI har haft ansvaret för makrotillsynen sedan 2014 och myndigheten har utvecklat processer för systemriskbedömningar och för att vidta makrotillsynsåtgärder. Utredningen framför att det kan uppstå målkonflikter mellan den tillsyn som FI bedriver över enskilda institut (så kallad mikrotillsyn) och makrotillsynen. FI delar inte den bedömningen. De exempel på möjliga målkonflikter som utredningen lyfter fram ser FI inte fog för och vi delar inte uppfattningen att FI:s mål för mikrotillsynen kan hindra myndigheten från att vidta makrotillsynsåtgärder eller att frigöra buffertar vid en djup lågkonjunktur. Vi anser att mikro- och makrotillsynen *tillsammans* bidrar till att värna den finansiella stabiliteten. FI anser således att dessa två typer av tillsyn *kompletterar* varandra och att makrotillsynen stärks av att myndigheten också ansvarar för mikrotillsynen. FI anser därför att den nuvarande ordningen för beslut om makrotillsyn fungerar väl. Vi ser därför inte skäl till utredningens förslag om att särskilja beslutsprocessen för makrotillsynen via ett separat beslutande organ.

Flera parallella arbeten om framtida utformning av åtgärder

Utredningen lämnar ett antal förslag till möjliga reformer och förändringar av makrotillsynsåtgärder, både vad gäller låntagarbaserade åtgärder och bankernas kapitalkrav. För låntagarbaserade åtgärder kan FI konstatera att regeringen förra året tillsatte en kommitté som ska genomföra en översyn av denna typ av åtgärder. Kommitténs betänkande ska redovisas senast den 31 oktober 2024. Utredningens förslag, som bygger på en mer översiktlig analys, kommer därför vid en mindre lämplig tidpunkt då det pågår ett parallellt arbete med att se över dessa åtgärder. FI avstår därför från att lämna synpunkter på förslagen.

² Till exempel sänkte FI våren 2020 den kontracykliska bufferten till 0 procent efter att under flera år stegvis höjt bufferten till 2,5 procent. FI har därefter sedan 2021 successivt höjt den kontracykliska bufferten till 2 procent.

Kapitaltäckningsregelverket, som är ett EU-harmoniserat regelverk, genomgår nu förändringar till följd av EU:s nya bankpaket. De nya reglerna träder till del stor i kraft den 1 januari 2025. De kommer att innebära förändringar av bankernas kapitalkrav. Förändringar som inte utgår från bankpaketets regler är därför inte aktuella i nuvarande läge.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr
Generaldirektör

Max Larsson
Analytiker

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Analytikern Max Larsson har varit föredragande.

Kopia till fi.iea.ef@regeringskansliet.se